

דיביזיית שריון ניידת-אוויר

מדור שריון

קפט' א' קרמה

הצבאות אינם נוטים לקבל בקלות רעיונות חדשים
וחדשניים, וכאשר מקבלים אותם, עובר זמן רב למדי
עד אשר הם נקלטים ונטמעים.
כך גם עם רעיון הדיביזיה המשורינת ניידת-האוויר,
שהוצע על-ידי קצין-מילואים אמריקני. חוסר-אמצעים
מחדי-גיסא, וחוסר נכונות מאידך-גיסא, עשויים
לעכב את התפיסה החדשנית הזו או לשללה מכל
וכל. יימצאו מצביעים על מגבלותיה של תפיסה זו,
ויטענו כי רק בזירות כמו ויאט-נאם אפשר ליישמה
משום שדורשת היא שליטה באוויר.
אך כיום ברור לכל שבלי שליטה באוויר, ותהא זו
רק מקומית וזמנית, יקשה מאוד לנהל מבצעים
ביום עם כוחות משוריינים.

הדיביזיה המשוריינת המסוגלת לבצע „איגוף אנכי“, עשויה להיות נקודת מפנה עיקרית בהתפתחותה של לוחמת היבשה. מסוקים בעלי כושר-נשיאה של 12—27 טונות מיוצרים כבר כיום, והדגמים הנמי צאים בפיתוח מסוגלים לשאת טנקים בינוניים במשקל עד 40 טונות. לא ירחק היום בו יוכלו המסוקים לשאת טנקים שמשקלם 51—54 טונות. ניתן להניח כי יום זה יציין תחילתו של עידן חדש בלוחמת היבשה, בטקטיקה ובאסטרטגיה, ויש פיע עמוקות על המדיניות העולמית, על מבני כוחות ועל בריתות צבאיות.

הדיביזיה המשוריינת גיידת-האוויר תכלול גדוד תקני נוסף של מסוקים כבדים בעלי כושר-נשיאה רב ביותר. גדוד זה צריך להיות מסוגל להעביר בפעם אחת את כל טנקי-המערכה והיחידות המסייעות של שתי חטיבות משוריינות כבדות מעבר לקוי האויב. כדי לעמוד במשימה זו, על המסוק להיות מסוגל לשאת טנק-מערכה למרחק של 130 ק"מ, וכן לחזור מרחק זה על מטענו, ללא תדלוק, כגון במקרה של משימת-נפל. צוות-הטנק יוכל בתוך הטנק. הטנק עצמו יחובר במרצוף מתחת למסוק. מנוע הטנק יפעל במשך כל הזמן כדי שהטנק יוכל להיכנס לפעולה מייד עם נחיתתו.

התפיסה פשוטה, והכלים לביצועה יהיו מוכנים תוך זמן קצר. ואולם, כלום מוכנים אנו, בעלי-בריתנו או אויבנו בכוח, לטפל בבעיות הטקטיקה, הפיקוד והלוגיסטיקה הכרוכות בכך? האם תפוח מערכת זו באורח אקראי במשך זמן ארוך, או שמא תאמץ מדינה כלשהי את התפיסה, ותפתיע את העולם ב„בליץ“ אנכי משוריין, כביר בממדיו, על פני מרחבי-שטח עצומים, שבו ישטפו צבאות שלמים של טנקים ארצות ויבשות במשך ימים או שבועות ספורים?

תפיסות היסוד עודן בתוקף

התשובות לשאלות אלה מורכבות וסבורות מאוד; אולם כללים ורישומים טקטיים אחדים — ברורים למדי. תפיסות היסוד של הדיביזיות המוטסות וגיידות-האוויר ישארו בתוקפן, והחידוש העיקרי יהיה בניידות הגדולה של הדיביזיה המשוריינת משהתמקמה בעורף האויב. לא היה עוד צורך בחבירה עם כוחות קרקע והדיביזיה עצמה תוכל להתחבר עם יתר הכוחות במקום בו תבחר, או תוכל לש-

הות בעורף האויב, תקופה ממושכת. לצורך הדיון הנוכחי יש להניח הנחות מבצעיות אחדות. בעקבות המאמץ העיקרי תוטס החטיבה השלישית (העתודה) של הדיביזיה המשוריינת גיידת-האוויר, במטס השני-על-ידי גדוד המסוקים הכבדים. גדוד זה יוכל לעמוד בשיעור-אבדות גבוה ביותר — עד 50 אחוזים — ועדיין יהא מסוגל להעביר את החטיבה המשוריינת השלישית למרחק עד 120 ק"מ מעבר לקוי-האויב, שעה לאחר נחיתתן של שתי החטיבות הראשונות, כשהמסוקים טסים במהירות ממוצעת של 230 ק"מ בשעה. גם הארטילריה המתנייעת תוטס במטס השני, בעוד שאת הבעיות הלוגיסטיות העיקריות יפתרו המסוקים הכבדים והבינוניים של הדיביזיה „לפי דרישה“.

הפחתת הספקה

פרט למטען הבסיסי, יופחת כל מלאי ההספקה המסורבל, או שלא יועבר כלל. בשל תנועתה המתמדת של הדיביזיה ייעשו כל התדלוקים על-ידי מסוקים, בעוד הטנקים ממשיכים לנוע. הם ישתמרו במיכלי-דלק נתיקים. תחמושת ומוזן יחולקו באורח דומה. בכל מקרה, אסור ליחידות להיעצר כל עוד יש ברשותן דלק. אם לא תוכלנה היחידות להבקיע מוצב כלשהו, תנתקנה מגע מייד ויהא עליהן לתקוף יעד אחר. כאשר תהינה המטרות מרוחקות זו מזו, או תימצאנה מעבר למכשולים טבעיים או מלאכותיים, יעביר גדוד המסוקים הכבדים את החטיבות המשוריינות ליעדים החדשים.

הנחיתות תבוצענה קרוב ככל האפשר ליעדים, כדי לאפשר עריכת התקפה תוך דקות ספורות לאחר הנחיתה. כל היחידות תוטסנה ותונחתנה בתבניות בהן יתקפו הטנקים. דבר זה חיוני כדי למנוע בעיות של חוסר-שליטה, העוללות לגרום לעיכובים של התארגנות לאחר הנחיתה, ול-אבדן זמן יקר — ואת ההפתעה.

לשם הפעלה יעילה של המסוקים הכבדים יהא צורך בציד ניווט המאפשר טיסות במבנים צמודים ומדויקים בכל תנאי מזג אוויר, בלילה וברום נמוך. תפקידים אחרים של סיוע קרבי, כגון פינוי נפגעים ופינוי טנקים ומסוקים שיצאו מכלל שימוש, יוצאו לפועל על-ידי מסוקים בינוניים, מסוקים לשימוש כללי ומסוקים כבדים מאוד. גדודי מסוקים אלה יספקו את כל שירותי-הסיוע הקרביים —

לרבות תובלה, תחזוקה ופינוי שבויים — בשעה שהדיביזיה נמצאת בפעילות קרבית. גדודים אלה יהיו עומד-השדרה של דרג-הסיוע הלוגיסטי הדיביזיוני.

גישות חדשות

תפיסות טקטיות אלה יכתבו גישות חדשות בתחומי הפיקוד והשליטה. אם נניח כי שתי דיביזיות תקופנה חזיתית והשלישית תימצא 100 ק"מ ויותר בעומק שטח האויב, יהא צורך במפקדה טקטית ברמת הקורפוס, כדי להבטיח תיאום בהתקפה. כאשר מופעלת דיביזיה משוריינת גיידת-אוויר במאמץ עיקרי כדי להחליש את הגנת האויב ולאפשר התקפה רבתי או חדירה של דיביזיות משוריינות אחרות, יהא אולי צורך בשליטה טקטית קפדנית עד לרמת פלוגה, בשל אופיו הנוזל של המצב.

בו בזמן, תלויה הצלחתה של תפיסה זו בכך שיינתן למפקדת הדיביזיה ולמפקדי החטיבות חופש-פעולה מקסימלי. שתי דרישות נוגדות אלה מצביעות על מורכבותן של בעיות הפיקוד והשליטה. לצורך המבצעים תידרש עליונות אוירית מתמדת. דבר שיחייב כנראה שיפורים במפקדה של כוח משימה ברמת קורפוס.

תהליכים אוטומטיים

תהליכים אוטומטיים מסייעים בפיקוד ובשליטה, החיוניים למבצעי הדיביזיה, פותחו או נמצאים בשלבי פיתוח. מערכת משופרת תספק עיבוד נתונים אוטומטי, וגילוי של מידע ומודיעין על מזג-האוויר, סדר הכוחות, וכן על מכשולים וקרניה רדיו-אקטיבית באיזור הפעולה. גירסה מעוד-כנת של מערכת טקטית לניהול-אש תספק באותה עת עצמה, באורח אוטומטי, בקרת-אש, תכנון, מידע על מטרות ומטאורי-לוגיה, וכדומה. לויינים ישמשו, ללא ספק, לצורכי קשר לטווחים ארוכים ולסיוע, ויאפשרו קבלת מידע מודיעיני מעודכן והפצתו.

תחומי הטקטיקה והלוגיסטיקה, שחיוניותם רבה בסיוע למבצעים המשוריינים גיידת-האוויר הם התחומים שבהם חסרים הכלים, ותפיסות-היסוד מצויות בשלבי-התפתחות מוקדמים.

פתרון הבעיות הטקטיות של הדיביזיות המשוריינות גיידת-האוויר מפגר אף אחר פתרון הבעיות הלוגיסטיות. הרכב הכוחות לאיגוף האנכי המשוריין הוא אולי הנושא

רב, אין בנמצא עדיין אמצעי-הגנה יעיריים. הצבת יחידות משוריניות 80 עד 150 ק"מ בעומק כדי לפעול נגד האיום על גבולות ארוכים, הקיימים באירופה, אינה מעשית מבחינה צבאית-כלכלית.

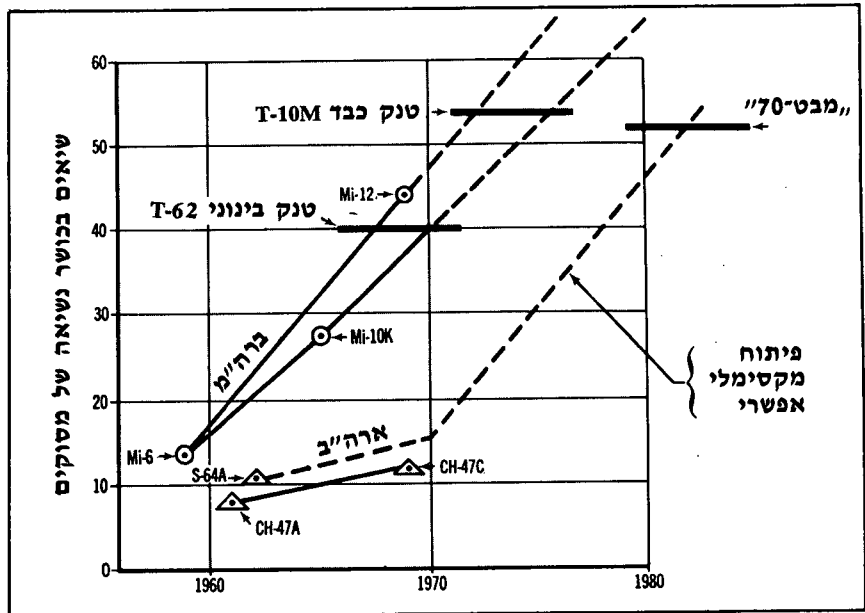
יתכן כי ארטילריה תשמש הגנה טובה ביותר, במיוחד אם תהא מסוגלת להעסיק מטרות במהירות בעומק, ולהפגין אזורי-נחיתה ידועים או משוערים. ואולם, אין לשכוח כי יחידות הארטילריה עצמן עשויות להיות מטרות ראשוניות לתקיפה על-ידי עוצבות כעין אלה.

השליטה באויר חיונית במיוחד בתחום 300 המטרים שמעל לקרקע, שכן תחום זה יהיה האיזור המכריע בהגנה מפני איגוף אנכי על-ידי שריון. שליטה בתחום זה ניתנת להשגה בראש-זראשונה על-ידי מסוקים חמושים, טילים קלים או כלי-נשק מופעלי כתר.

בגובה רב יותר בתחום האוירי ישלטו מטוסי-קרב ואולם, שליטה אוירית, היא אמצעי סביל בלבד, ויש בכוחה אך למנוע או לעכב איגוף אנכי משוריין. משבוצע איגוף תוכל רק יחידה משורינית אחרת לסלק את יחידות הדיביזיה המשורינית נידת-האויר. נוכח יכולת התגובה והניידות של דיביזיות שונות, נראה כי דיביזיה משורינית נידת-האויר אחרת היא הכוח היחיד העשוי להגן ביעילות מפני איגוף אנכי על-ידי שריון.

מתי תיכנס הדיביזיה המשורינית נידת-האויר לשירות ומועד הפעלתן של הדיביזיות הראשונות יהיו תלויים בגורמים אחרים. ראשית, ייצורן של מסוקי כבד ביותר, לאחרונה נבחנות תכניות-פיתוח של מסוק בעל כושר נשיאה של 17—25 טונות. מסוק שישא 50 טונות מצוי במרחק שני דורות תכנון מאתנו, או במושגים של פיתוח סבני וייצור — במרחק של 12—16 שנים.

לעומת זאת יצרה ברית-המועצות מסוק בעל כושר-נשיאה של 40 טונות, ותוכל לייצר כלי המסוגל להטיס את סנקי ה-"T-10" הכבדים, שמשקלם 54 טונות, בעוד 5—7 שנים. ראויה לציון העובדה שהמסוק הסובייטי "MI-12" מסוגל לשאת את הסנק הבינוני "T-62". עולה מכאן, כי רק משך-הזמן הדרוש לשינוי מבנהו של ה-"MI-12", וייצור 400 מסוקים עומד בדרכה של ברית-המועצות להפעלתה של הדיביזיה הבינונית המשורינית נידת-האויר הראשונה. (המשך בעמוד 35)

סביבה גרעינית

נקודות-התורפה הבולטות של תפיסת הדיביזיה המשורינית נידת-האויר הן בעיות הלוגיסטיות העוללות להתעורר בעת חדירה עמוקה לעורף האויב, ובעיות פיקוד ושליטה בעת התקפה במקביל לכוחות ידידותיים או בכיוונם. לוחמה גרעינית לא תשנה את התפיסות הכלליות באורח משמעותי.

כלל הוא, כי הדיביזיה יוצאת מאזורי-המראה מרוחקים זה מזה, מרכזת את מאמציה ביעד המצוי עמוק בשטחו של האויב, תוקפת תוך דקות ספורות, ומסיימת את מעט — אם בכלל — באש מכינה; משנסתיימה ההתקפה מתפזרת הדיביזיה, לשם התחברות עם כוחות ידידותיים, או לצורך התרכוז על יעד אחר. יחידות משוריניות בגודל פלוגה או גדוד הנעות במהירות בשטח האויב עשויות להיות מטרות גרעיניות קשות להעסקה, ובמיוחד נכונים הדברים כאשר שליטתו של האויב באויר אינה רצופה או אינה ודאית.

שליטה באויר

פיתוחם המהיר של מסוקי-ענק בברית-המועצות מצביע על כך שהדיביזיה המשורינית נידת-האויר הראשונה לא תהא אמריקנית; ולפיכך מוטב, אולי, לשקול את אמצעי-ההגנה האפשריים בפני איגוף אנכי על-ידי שריון.

כיוון שניתן להעביר את הטנקים בגבהים שונים, מתחת לצמרות העצים או בגובה

הראשון הטעון בדיקה. הגם שאין לתאר יחידה המורכבת כולה משריון בלבד, תהא הדיביזיה מורכבת ברובה מטנקים, ותכלול חרמ"ש מועט בלבד. ייכללו בה גם ארטילריה קלה מתנייעת וכן סירי-אויר לסיוע ואבטחה, בנוסף למסוקים החמושים. למסוקים החמושים נודעת חשיבות מירידת דיביזיה המשורינית נידת-האויר. נוסף למשימותיהם הרגילות, הכוללות מתן סיוע-אש, יידרשו מסוקים אלה להגן על השריון נגד מסוקים ג"ט של האויב. קשה ביותר לחזות אילו תפיסות טקטיות יהא צורך ליישם בעורף האויב. האם תחדור הדיביזיה עמוק יותר לשטח האויב? ואם תיכשלנה ההתקפה או החדירה העיקרית על-ידי כוחות-הקרקע, תצא הדיביזיה המשורינית נידת-האויר במהירות מטוח הסיוע הלוגיסטי של מסוקיה הכבדים.

אף כי ניתן לתכנן מסוקים מורכבים לטווחים ארוכים הנושאים מטען מוקטן, ואשר משמשים בדרך כלל לתספק מח"דש, עלולים צירי האספקה להתארך עד מהרה יתר על המידה, במיוחד כשהיחידות מסוגלות לנוע ללא קושי מאות-קילומטרים אחדות ליום.

אפשרויות אחרות העומדות בפני הדיביזיה המשורינית נידת-האויר הן התקפה לרוחב החזית או בכיוונם של כוחות ידידותיים, כדי להתחבר במהירות וכדי להרוס דרגי תחזוקה של האויב. בשני המקרים יהיו תיאום קפדני ושליטה על המבצע השיקולים העיקריים.